

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Nc/2/2025
Identifikačné číslo spisu: 8223200711
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:8223200711.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne BARDEJOVSKÉ KÚPELE a. s., Bardejovské Kúpele, IČO: 36 168 301 zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Jaroščákom, ml., Bardejov, Radničné námestie 33 proti žalovanému G. A. M., narodenému XX. C. XXXX, L.-E., F. XXX/XX, o vypratanie nehnuteľnosti-odstránenie superedifikátu a iné, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/23/2023, o námietke zaujatosti, takto

rozhodol:

Sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Peter Brňák nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 7Nc/3/2025.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove v súlade s ustanovením § 54 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) predložil dňa 24. júla 2025 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu nadriadenému (ďalej len „nadriadený súd“) vec vedenú na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 17NcC/2/2025 na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti žalovaným voči sudcovi Krajského súdu v Prešove JUDr. Eduardovi Valenčinovi (v spise na č. l. 648), ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 7Nc/3/2025.

2. Podaním z 20. mája 2025 (v spise na č. l. 671) žalovaný vzniesol námietku zaujatosti proti sudcovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Petrovi Brňákovi, z dôvodu priateľského vzťahu uvedeného sudcu s právnym zástupcom žalobkyne. V tejto súvislosti dôvodil, že namietaný sudca pozná rodinu právneho zástupcu žalobkyne z čias pôsobenia na východnom Slovensku, ide o aktívne priateľstvo, majú spoločný okruh známych a stretávajú sa na spoločenských podujatiach. Tým je založený diskvalifikačný pomer namietaného sudcu k zástupcovi strany v zmysle § 49 CSP, keďže možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Tým, že namietaný sudca neprešiel cez objektívny test nestrannosti, musí byť z prejednávania a rozhodovania v tejto veci vylúčený.

3. Sudca JUDr. Peter Brňák vo vyjadrení k vznesenej námietke zaujatosti vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 7Nc/3/2025 (predtým sp. zn. 7Nc/1/2025) uviedol, že v súvislosti s rozhodovaním o vznesenej námietke zaujatosti vo veci Krajského súdu v Prešove vedenej pod sp. zn.

17NcC/3/2025 sa necíti byť zaujatý. Tvrdenia žalovaného týkajúce sa jeho aktívneho priateľského vzťahu s JUDr. Jozefom Jaroščákom, s jeho rodinou, ako aj týkajúce sa stretávania sa na spoločenských podujatiach a so spoločnými známymi považoval za nepravdivé a nezodpovedajúce realite. Prehlásil, že nemá žiadny zákonom predpokladaný vzťah k sporu, k stranám, ani k ich zástupcom. Uvedené platí aj o osobe sudcu JUD. Eduarda Valenčina, ktorého nepozná.

4. Podľa článku XVIII Tretej hlavy Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2025 v znení opatrenia č. 1 až 6 účinného od 11. júla 2025 (Spr 1794/24), o vylúčení predsedu senátu a sudcov trojčlenných senátov najvyššieho súdu (na základe voči nim vznesenej námietky zaujatosti), rozhoduje uznesením iný senát kolégia, na ktorom vykonáva súdnicstvo namietaný predseda senátu alebo sudca. Senát rozhodujúci o námietke zaujatosti sa určuje náhodným výberom spomedzi zvyšných senátov kolégia, na ktorom vykonáva súdnicstvo namietaný predseda senátu alebo sudca. Pokyn na pridelenie veci náhodným výberom vydá predseda senátu, ktorého člena sa týka námietka zaujatosti.

4.1. Náhodným výberom prostredníctvom elektronickej podateľne bola dňa 28. júla 2025 vec pridelená na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti voči sudcovi JUDr. Brňákovi do senátu 9 C, vedená pod sp. zn. 9Nc/2/2025.

5. Podľa § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

6. Podľa § 52 ods. 1 a ods. 2 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

7. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

8. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu so zreteľom na jeho pomer k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia o spore, alebo k stranám sporu, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere (tak pozitívnom alebo negatívnom) k nim, alebo k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

9. Súčasťou práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy.) Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol

vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

10. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Vo svojich rozhodnutiach pripomína, že súdy by preto mali rozoznávať dôležitosť predchádzania nebezpečenstva reálnej možnosti zaujatosti. Aspekty nestrannosti a všeobecné princípy vyhodnocovania zosumarizoval ESLP vo veci *Morice* proti Francúzsku (sťažnosť č. 29369/10, rozsudok Veľkej komory zo dňa 23. apríla 2015, § 73 až § 78). Pripomenul, že nestrannosť sudcu vo všeobecnosti predstavuje absenciu predpojatosti alebo závislosti, pričom jej existenciu je možné testovať viacerými spôsobmi. Podľa ustálenej judikatúry ESLP existencia nestrannosti pre účely článku 6 ods. 1 dohovoru musí byť ustálená v súlade so subjektívnym testom, kde dôraz má byť kladený na osobné presvedčenie, správanie sa a konanie dotknutého sudcu, ako aj v súlade s objektívnym testom, v ktorom sa zisťuje, či súd alebo jeho zloženie ponúkajú dostatočné garancie pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o jeho nestrannosti. Pokiaľ ide o subjektívny test, platí v praxi ESLP dlhodobo uplatňovaný predpoklad, že súd je oslobodený od osobnej predpojatosti alebo nestrannosti sudcu. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, pokiaľ nie je preukázaný opak. Ako možné príklady môžu byť uvedené tie, ak sa sudca správa k účastníkovi nevraživo, nepriateľsky alebo je zlomyseľný z osobných dôvodov. Vo väčšine prípadov vzniku otázky pochybnosti nestrannosti sudcu sa ESLP sústredil na objektívny test. Samozrejme, obvykle tu neexistuje jednoznačná deliaca čiara medzi subjektívnou a objektívnou nestrannosťou, nakoľko správanie sa sudcu nemusí spôsobiť nedostatky nestrannosti z pohľadu externého pozorovateľa (objektívny test), ale môže tiež prejsť k osobným záležitostiam sudcu (subjektívny test). Práve preto v niektorých prípadoch, kde môže byť ťažko zabezpečiť dôkaz, ktorý by vyvrátil prezumpciu subjektívnej nestrannosti sudcu, je tu požiadavka objektívnej nezávislosti sudcu, ktorá dáva ďalšiu dôležitú garanciu. Pokiaľ ide o objektívny test, je potrebné určiť, či na rozdiel od správania sa sudcu, existujú iné fakty, skutočnosti, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti. Z toho potom vyplýva, že pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod obávať sa, že daný sudca trpí nedostatkom nestrannosti, rozhodujúcim je, či táto obava môže byť objektívne opodstatnená. Objektívny test sa zvyčajne týka hierarchických alebo iných vzťahov medzi dotknutým sudcom a inými subjektami v konaní. V každom individuálnom prípade je preto potrebné rozhodnúť, či vyššie uvedený vzťah majúceho konať vo veci sudcu k iným subjektom vystupujúcim v konaní je takej povahy a takeho stupňa, že by mohol indikovať, naznačovať nedostatok jeho nestrannosti. V týchto súvislostiach hoci aj zdanie môže predstavovať určitú dôležitosť, závažnosť, inými slovami, „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“. Dôležité je to, že ide o dôveru verejnosti v súdy a v spravodlivosť v demokratickej spoločnosti. Teda každý sudca, u ktorého je legitímny dôvod sa obávať nedostatku nezávislosti, musí byť z prejednávania veci vylúčený.

10.1. Uvedený rozsudok Veľkej komory ESLP v zásade zhrnul všetko, čo už bolo povedané v predchádzajúcich jeho komorových rozsudkoch *Delcourt* proti Belgicku (sťažnosť č. 2689/65, rozsudok zo 17. januára 1970), *Piersack* proti Belgicku (sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. októbra 1982), *De Cubber* proti Belgicku (rozsudok z 26. októbra 1984, § 25), *Hauschildt* proti Dánsku (rozsudok z 25. mája 1989, § 47), *Fey* proti Rakúsku (sťažnosť č. 14396/88, rozsudok z 24. februára 1993), *Thomann* proti Švajčiarsku (rozsudok z 10. júna 1996), *Pullar* proti Spojenému kráľovstvu (rozsudok z 10. júna 1996, § 32), *Ferrantelli a Santangelo* proti Taliansku (sťažnosť č. 19874/92, rozsudok zo 7. augusta 1996, § 58), *Castillo Algar* proti Španielsku, (rozsudok z 28. októbra 1998, § 45), *Wettenstein* proti Švajčiarsku (sťažnosť č. 33958/96, rozsudok z 21. decembra 2000, § 44), *Pescador Valero* proti Španielsku (sťažnosť č. 62435/00, rozsudok zo 17. júna 2003, § 23 až § 28), *Blesa Rodriguez* proti Španielsku, (sťažnosť č. 61131/12, rozsudok z 1. decembra 2015, § 41 až § 44), ako aj rozsudky Veľkej komory ESLP vo veciach *Kyprianou* proti Cypru (sťažnosť č. 73797/01, § 118) a *Micallef* proti Malte (sťažnosť č. 17056/06, § 93). V zmysle aplikovateľného testu pre zjavnú, domnelú zaujatosť je rozhodujúce, či by konkrétne okolnosti mohli v danom prípade viesť čestne zmýšľajúceho a informovaného pozorovateľa (človeka) k záveru, že existuje reálna, objektívne oprávnená a relevantná možnosť vyvolávajúca pochybnosti o nestrannosti konajúceho sudcu resp. senátu.

11. Nadriadený súd posudzujúc opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z hľadiska existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle § 49 ods. 1 CSP dospel k záveru, že vznesená námietka zaujatosti nie je dôvodná. Pre vylúčenie zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je relevantnou len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach, ktoré však predložené podanie resp. uvádzané tvrdenie nespĺňa. S prihliadnutím na vyjadrenie sudcu JUDr. Brňáka, ktorý poprel pravdivosť uvádzaných tvrdení, nadriadený súd rozhodol o nevyhlúčení sudcu JUDr. Petra Brňáka z prejednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 7Nc/3/2025.

12. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.